

Reikalavimai mikroplastikų gamintojams, naudotojams ir tiekėjams

Draudimas tiekti rinkai

Komisijos Reglamentu (ES) Nr. [2023/2055](#) yra apribojamas sintetinių polimerų mikrodalelių (toliau – mikroplastikai) tiekimas rinkai (toliau – Mikroplastikų apribojimas). Pagal Mikroplastikų apribojimą draudžiama tiekti rinkai mikroplastikus, kaip atskiras chemines medžiagas arba mišiniuose, jei mikroplastikų koncentracija juose yra ne mažesnė kaip 0,01 % ir jie dedami norint suteikti mišiniui tam tikrą savybę.

Draudimas tiekti rinkai taikomas tiems mikroplastikams, kurie atitinka apribojime nurodytą apibrėžimą, t. y.:

- kieti polimerai* (esantys dalelėse arba sudarantys daleles), kurių dydis yra ≤ 5 mm ir kurie sudaro ≥ 1 % dalelių masės
- arba kieti polimerai* (pluoštinio tipo dalelės), kurių ilgis ≤ 15 mm, o ilgio ir skersmens santykis >3 ir kurie sudaro ≥ 1 % dalelių masės.

**Mikroplastikų apribojimas nėra taikomas chemiškai nemodifikuotiems polimerams, kurie yra gamtoje vykusio polimerizacijos proceso rezultatas, skaidiems ir tirpiems polimerams ir polimerams, kurie cheminėje struktūroje neturi anglies atomų. Polimero skaidumas ar tirpumas turi būti įrodomas pagal Mikroplastikų apribojime nurodytas taisykles.*

Mikroplastikų apribojime numatytos išimtys

Tiekimo rinkai draudimas nėra taikomas:

- Pramoniniam mikroplastikų naudojimui.
- Vaistams ir veterinariniams vaistams.
- ES trešiamiesiems produktams.
- Maisto priedams.
- *In vitro* diagnostikos medicinos priemonėms.
- Maisto produktams ir pašarams.

Tiekimo rinkai draudimas nėra taikomas produktams/gaminiams, kurių sudėtyje yra mikroplastikų, kurie galutinio numatyto naudojimo metu:

- Techninėmis priemonėmis sulaikomi taip, kad išvengiama mikroplastikų patekimo į aplinką, pvz. chromatografijos kolonėlės, toneriai, vandens filtravimo kasetės, sauskelnės, įklotai.
- Fizikinės mikroplastikų savybės pakeičiamos visam laikui ir polimeras nebepatenka į apribojimo taikymo sritį, pvz. brinkstantys polimerai (saukelnės) ar plėvelę formuojantys polimerai (lakai).
- Mikroplastikai visam laikui įterpiami į kietą terpę, pvz. betonas, dažai.

Reikalavimai numatytiems išimtims

Tiekėjai, gamintojai, pramoniniai ir tolesni naudotojai, kuriems taikomos numatytos išimtys, privalo laikytis šių reikalavimų:

- Naudojimo ir šalinimo instrukcijų.
- Ataskaitų teikimo.

REIKALAVIMAS: Naudojimo ir šalinimo instrukcijos

Tiekėjai, tiekiantys rinkai mikroplastikus pramoniniam naudojimui, gavėjams pateikia šią informaciją:

1. naudojimo ir šalinimo instrukcijas, kuriose tolesniems pramoniniams naudotojams paaiškinama, kaip užkirsti kelią mikroplastikų patekimui į aplinką;
2. teiginį: „Tiekiamoms sintetinių polimerų mikrodalelėms taikomos sąlygos, nustatytos Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1907/2006 XVII priedo 78 įraše“;
3. informaciją apie mikroplastikų kiekį arba, jei taikoma, koncentraciją cheminėje medžiagoje ar mišinyje;
4. bendrą informaciją apie cheminėje medžiagoje ar mišinyje esančių polimerų tapatybę, leidžiančią gamintojams, tolesniems pramoniniams naudotojams ir kitiems tiekėjams vykdyti ataskaitų teikimo įpareigojimus.

Reikalavimas taikomas nuo 2025 m. spalio 17 d.

Reikalavimai mikroplastikų gamintojams, naudotojams ir tiekėjams

REIKALAVIMAS: Naudojimo ir šalinimo instrukcijos

Naudojimo ir šalinimo instrukcijas, kuriose profesionaliems naudotojams ir plačiajai visuomenei paaiškinama, kaip užkirsti kelią mikroplastikų patekimui į aplinką privalo pateikti:

- maisto priedų* tiekėjai.
- produktų/gaminių*, kuriems taikoma draudimo išimtis (žr. anksčiau), tiekėjai.
- *in vitro* diagnostikos medicinos priemonių** tiekėjai.

Reikalavimas taikomas:

* nuo 2025 m. spalio 17 d.

** nuo 2026 m. spalio 17 d.

Tolesnis naudotojas – Bendrijoje įsisteigęs fizinis arba juridinis asmuo, bet ne gamintojas ar importuotojas, naudojantis cheminę medžiagą – atskirą ar esančią mišinio sudėtyje – savo pramoninėje ar profesionalioje veikloje. Platintojas ar plačiosios visuomenės vartotojas nelaikomas tolesniu naudotoju. (REACH reglamento 3(13) str.)

www.gamta.lt

+370 682 92653

aaa@gamta.lt

Juozapavičiaus g. 9, Vilnius

REIKALAVIMAS: Ataskaitų teikimas

Iki kiekvienų metų gegužės 31 d. Europos cheminių medžiagų agentūrai (toliau – ECHA) ataskaitas teikia:

- granulių, dribsnių ir miltelių pavidalo mikroplastikų, naudojamų kaip žaliava plastiko gamyboje pramonės objektuose, **gamintojai** ir **tolesni pramoniniai naudotojai***.
- **kiti** mikroplastikų **gamintojai** ir **kiti tolesni pramoniniai naudotojai****, naudojantys mikroplastikus pramoniniuose objektuose.

Reikalavimas taikomas:

* nuo 2026 m.

** nuo 2027 m.

ECHA pateikiama ši informacija:

- mikroplastikų naudojimo praėjusiais kalendoriniais metais aprašymas;
- kiekvieno mikroplastikų naudojimo atveju – bendra informacija apie naudojamų polimerų tapatybę;
- kiekvieno mikroplastikų naudojimo atveju – apskaičiuotas mikroplastikų, išsiskyrusių į aplinką praėjusiais kalendoriniais metais, kiekis, į kurį taip pat įtraukiamas transportavimo metu į aplinką patekusių mikroplastikų kiekis;
- kiekvieno mikroplastikų naudojimo atveju – nuoroda į taikomą išimtį.

REIKALAVIMAS: Ataskaitų teikimas

Iki kiekvienų metų gegužės 31 d. ECHA ataskaitas apie produktus, kurie rinkai buvo pateikti pirmą kartą profesionaliems naudotojams ir plačiajai visuomenei, teikia:

- vaistų tiekėjai.
- maisto priedų tiekėjai.
- *in vitro* diagnostikos medicinos priemonių tiekėjai.
- produktų/gaminių, kuriems taikoma draudimo išimtis (žr. anksčiau), tiekėjai.

Reikalavimas taikomas nuo 2027 m.

ECHA pateikiama ši informacija:

- galutinio naudojimo, dėl kurio mikroplastikai buvo pateikti rinkai praėjusiais kalendoriniais metais, aprašymas;
- kiekvieno galutinio naudojimo, dėl kurio mikroplastikai buvo pateikti rinkai, atveju – bendra informacija apie praėjusiais kalendoriniais metais rinkai pateiktų polimerų tapatybę;
- kiekvieno galutinio naudojimo, dėl kurio mikroplastikai buvo pateiktos rinkai, atveju – apskaičiuotas mikroplastikų, išsiskyrusių į aplinką praėjusiais kalendoriniais metais, kiekis, į kurį taip pat įtraukiamas transportavimo metu į aplinką patekusių mikroplastikų kiekis;
- kiekvieno mikroplastikų naudojimo atveju – nuoroda į taikomą išimtį.

Tiekėjas gali būti gamintojas, importuotojas arba tolesnis pramoninis naudotojas, pirmą kartą pateikiantis produktus/gaminius rinkai profesionaliam naudojimui arba plačiajai visuomenei. Platintojai nėra įpareigoti teikti ataskaitas.